

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-10-10

Vår referens

Åsa Pahlmblad Gartberger

Utredare

asa.pahlmblad@malmo.se

Remiss Socialdepartementet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61)

STK-2025-918

Sammanfattning

Malmö stad har av Socialdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61). Utredningens slutsats är att det har förekommit oegentligheter i de internationella adoptionerna till Sverige och att Sverige inte kan garantera att oegentligheterna upphör. Utredningen menar vidare att internationell adoptionsförmedling inte längre är en hållbar lösning för att skydda barns intressen. Förslaget är att verksamheten med att förmedla barn genom internationella adoptioner ska avvecklas och vara helt avslutad den sista december 2028. Vidare föreslås bland annat att ett nationellt resurscentrum för adopterade och adoptionsspecifika frågor inrättas.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har yttrat sig i ärendet och ställer sig bakom utredningens förslag i sin helhet.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner förslag till yttrande och skickar yttrandet till Socialdepartementet.

Beslutsunderlag

- Remiss Socialdepartementet Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61)
- Sveriges internationella adoptionsverksamhet (SOU 2025:61) Volym 1
- Sveriges- internationella adoptionsverksamhet (SOU 2025:61) Volym 2
- Sveriges internationella adoptionsverksamhet (SOU 2025:61) Volym 1

- Sveriges- internationella adoptionsverksamhet (SOU 2025:61) Volym 2
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 251013 Remiss Socialdepartementet. Sveriges internationella adoptionsverksamhet - lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61)
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 250925 § 281
- Remissvar arbetsmarknads- och socialnämnden

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-10-13

Kommunstyrelsen 2025-10-15

Beslutet skickas till

Socialdepartementet

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Stadskontoret, ekonomiavdelningen

Stadskontorets handläggare

Ärendet

Malmö stad har av Socialdepartementet fått möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt (SOU 2025:61). I beredning av ärendet har arbetsmarknads- och socialnämnden yttrat sig.

Sammanfattning av betänkandet

Utredningen Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt tillsattes av regeringen i oktober 2021.

Utredningens syfte har varit att klarlägga förekomsten av eventuella oegentligheter i den svenska internationella adoptionsverksamheten samt att belysa hur relevanta aktörer, inklusive statliga myndigheter, kommuner, auktoriserade sammanslutningar och ideella organisationer, agerat i förhållande till dessa. Utredningens uppdrag har också varit att ge förslag på hur nuvarande regelverk, organisering och processer kan förändras och förstärkas för att ytterligare stärka barnrättsperspektivet och rättssäkerheten när det gäller internationella adoptioner. Uppdraget har även varit att göra en bedömning av behovet av adoptionsspecifikt stöd samt ge förslag på hur sådant stöd bör utformas och organiseras.

Det har inte ingått i uppdraget att utvärdera om adoptioner varit till barns bästa, vare sig på individnivå eller för gruppen som helhet.

Oegentligheter har förekommit i den svenska internationella adoptionsverksamheten

Utredningen visar att det förekommit oegentligheter i den svenska internationella adoptionsverksamheten, både i form av olagliga adoptioner och oetiska ageranden. Det finns bland annat bekräftade fall av handel med barn och det har förekommit falska uppgifter och felaktigheter i adoptionsdokument. Det har saknats särskilda samtyckeshandlingar liksom förklaring för varför barnet har förmedlats för internationell adoption.

Svagheter i systemet för internationella adoptioner har bidragit till att oegentligheter inte kunnat förhindras

Utredningen lyfter också att flera svagheter i systemet för internationella adoptioner har bidragit till att oegentligheter inte kunnat förhindras. Organiseringen av adoptionsverksamheten där ideella föreningar ansvarar för adoptionsförmedlingen har bidragit till ett alltför okritiskt förhållningssätt till internationell adoptionsverksamhet och gett incitament att förmedla så många barn som möjligt för adoption. Svenska aktörer har gjort avsteg från en rättssäker adoptionsprocess i syfte att snabba på processen och för att kunna förmedla fler adoptioner. En del av oegentligheterna har varit kända för svenska aktörer och tillsynsmyndigheten har inte alltid vidtagit tillräckliga åtgärder för att hantera och förebygga oegentligheter.

Socialnämnder och domstolar har haft ett stort ansvar men en otydlig roll att säkra att internationella adoptioner gått rätt till och är till barnets bästa. Utredningen visar att de i alltför hög grad har förlitat sig på att adoptionsorganisationerna har varit en garant för en rättssäker process, vilket kan ha ökat riskerna för oegentligheter.

Nedan sammanfattas de mest centrala förslagen i utredningen när det gäller internationella adoptioner framåt.

Verksamheten med att förmedla barn genom internationell adoption till Sverige föreslås avvecklas

Utredarens samlade bedömning är att internationell adoptionsförmedling inte längre är en hållbar lösning för att skydda barns intressen. Förslaget är att verksamheten med att förmedla barn genom internationella adoptioner ska avvecklas och vara helt avslutad den sista december 2028.

I enstaka fall föreslås internationella adoption fortfarande vara en möjlighet

Utredningen framhåller att det i en globaliserad värld alltid kommer att finnas behov av adoption över landgränser och utredaren föreslår att detta ska tillåtas i enstaka fall. Förslaget är att tillåtelse ska ges endast när barnet är släkt med den som vill adoptera, eller dennes familj, eller om det finns en annan nära personlig relation.

Utredningen betonar att staten måste ta ett större ansvar för att säkerställa att en adoption över landgränser är till barnets bästa och att processen är rättssäker. Myndigheten för familjerätt och familjeskapsstöd (MFoF) föreslås få ansvaret att pröva att förmedlingssättet är tillförlitligt och att adoptionen är till barnets bästa.

Ansvar för prövning föreslås flyttas från socialnämnden till MFoF

För att MFoF ska kunna ge tillåtelse till en adoption krävs i nuläget att socialnämnden har lämnat sitt medgivande enligt 24 kap. 1 § socialtjänstlagen. Socialnämnden ska med beaktande av sökandens personliga förhållanden bedöma om denne är lämplig som adoptivförälder. Utredaren anser att denna bedömning även fortsättningsvis ska göras av socialnämnden.

Enligt den nu gällande bestämmelsen i 24 kap. 5 § socialtjänstlagen är det dessutom socialnämnden som prövar om samtycke ska ges för att ett adoptionsförfarande får fortsätta. Denna prövning omfattar främst att säkerställa att all dokumentation som behövs om barnet finns tillgänglig och att den är korrekt. Utredaren anser att MFoF har bättre förutsättningar för att göra denna bedömning och för att stärka rättssäkerheten är förslaget att denna prövning därför flyttas från socialnämnden till MFoF. Detta innebär att kommunerna får färre uppgifter. Förslaget anses inte påverka den kommunala självstyrelsen.

Ett nationellt resurscentrum för adopterade och adoptionsspecifika frågor förslås inrättas

Utredningen förslår också att regeringen ska inrätta ett nationellt resurscentrum för adopterade personer och adoptionsfrågor, som samlar och samordnar det adoptionsspecifika stöd som staten erbjuder. Resurscentrumet ska vara en tydlig väg in för de adopterade personer som behöver stöd, men även för de yrkesverksamma som i sitt arbete möter adopterade personer. Resurscentrumet ska vända sig till både nationellt och internationellt adopterade.

Remissinstansens yttrande

Betänkandet har skickats på remiss till arbetsmarknads- och socialnämnden. Nedan redogörs för nämndens yttrande.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Arbetsmarknads- och socialnämnden konstaterar i sitt yttrande att syftet med utredningen har varit att utreda om internationellt adopterade barns rättigheter har kränkts, och inte att undersöka om adopterade personer har fått ett bra liv i sina nya familjer i Sverige. Att en adopterad person har fått ett bra liv påverkar inte den omständigheten att deras mänskliga rättigheter har kränkts genom oegentligheter vid adoptionen. Utredningens slutsats är att det har förekommit oegentligheter i de

internationella adoptionerna till Sverige och att Sverige inte kan garantera att oegentligheterna upphör.

Utredningen menar vidare att internationell adoptionsförmedling inte längre är en hållbar lösning för att skydda barns intressen. Även om det för ett enskilt barn kan vara det bästa att bli adopterad till Sverige så har internationell adoptionsförmedling inte visats sig vara en hållbar lösning för att skydda barns intressen på gruppnivå.

Mot denna bakgrund delar arbetsmarknads- och socialnämnden utredarens slutsats.

Stadskontorets bedömning

Stadskontorets förslag till yttrande är i sin helhet baserat på arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande.

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner förslaget till yttrande och skickar yttrandet till Socialdepartementet.

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare

Marcus Ohlström Enhetschef

Anna Westerling Ekonomidirektör

Andreas Norbrant Stadsdirektör